

Oponentský posudek bakalářské práce

Štěpánka Petričáková, Císařský dvorní hřebčín v Kladrubech nad Labem v rudolfinské době, Ústav českých dějin FF UK, Praha 2021, 54 s. včetně příloh.

Předkládaná bakalářská práce Štěpánky Petričákové se věnuje dějinám kladrubského hřebčína a tamnímu chovu koní v době, kdy v roce 1560 pardubické panství, tzn. včetně Kladrub nad Labem, zakoupila česká komora. Jedná se o období, kdy lze (v návaznosti na dobu starší) dokumentovat značný zájem Habsburků o zajištění fungujících hřebčínů. Zájem o získání pardubického panství pak byl dlouhodobější – jeho důvodem byla systematická snaha o zajištění provozu panovnického dvora. (Ostatně již na sklonku 15. století a po celé následující století pokračovalo pro tyto účely postupné budování systému rozsáhlých klíčových panství v úrodném Polabí (Poděbrady 1492, Brandýs nad Labem 1547, později také definitivně Kolín).

Zdá se, že v prvních letech po koupi panství stály Kladruby nad Labem mimo centrum zájmu. Proto je připomíná prakticky jediný urbář pardubického panství z roku 1563, který rovněž autorka zmiňuje v práci. Je zřejmé, že koně v Kladrubech byli, ale jejich počty nebyly nikterak vysoké, jak ostatně dokládá nepřímě inventář z počátku roku 1561 (viz NA, SM). Spojovat koupi panství Pardubice s dalekosáhlými záměry s chovem koní ale nelze.

Autorka, si stanovila jako cíl své práce analýzu chovu koní, proměnu organizační struktury hřebčínů na příkladu Kladrub nad Labem. Svoji práci rozdělila na pět hlavních oddílů, jimž předchází přehledně strukturovaný úvod, v němž představila strukturu práce, vymezila badatelské cíle, základní východiska (literaturu a prameny, a to jak úřední, tak i neúřední povahy – především zprávy vyslanců a cestovatelů, deníky – v daném případě deník Adama ml. z Valdštejna). Pozornost věnovala zcela oprávněně i otázkám terminologickým.

Co se týká jednotlivých kapitol, v první představila autorka ušlechtilá plemena koní ve sledovaném období v Evropě – jejich výcvik, péči o ně a zakládání hřebčínů v habsburské monarchii (zde od Ferdinanda I. až do Josefa II.). Je zřejmé, že autorka se v problematice chovu koní, péče o ně orientuje velmi dobře, má přehled o hipologické literatuře, již dokáže kvalifikovaně využít. To se odráží především v kapitole nazvané „Renesanční ušlechtilá plemena koní v evropském prostoru“.

V souvislosti s literaturou a jejím hodnocením sice platí, že Hájkova Kronika kladrubská je inspirativním dílem, jejím problémem je však absence exaktních citací. Co se týká průzkumu vedeného Petrem Mackem, pro který zpracovával historickou rešerši Pavel Zahradník, nejednalo se o archeologický průzkum, nýbrž primárně o průzkum stavebně historický. Jak autorka chápe termín komplexní? – viz „V rámci komplexnějších pracích týkajících se kladrubského hřebčína je rudolfinská doba zpravidla popsána jen velmi stručně“ (s. 8); „Vzhledem ke komplexnosti díla ovšem autor hlouběji nevstupuje do této problematiky, což nabízí prostor k dalšímu bádání“.

Třetí část práce (počítáme-li včetně úvodu) je věnována nejstaršímu období v dějinách kladrubské obory – počínaje stručným úvodem týkajícím se nejstaršího osídlení, přes založení obory, období pernštejnské až do Maxmiliána II. Zde vycházela autorka z dosavadní literatury, zahrnující nejstarší období dějin Kladrub nad Labem. Je potřeba ale připomenout, že řada pramenů dosud nebyla publikována.

Jádro práce pak tvoří čtvrtá a pátá kapitola, které jsou věnovány již vlastnímu rudolfinskému období, kdy v Kladrubech vzniká císařský dvorní hřebčín. V první z nich se autorka zaměřila na představení jeho organizační struktury, výstavbu. Kromě pramenů, jež autorka

využila, lze mnohé informace dohledat v dalších fondech, uložených nejen v NA (registra), ale i ve Vídni (Finanz- und Hofkammerarchiv). Stranou pozornosti Š. Petričákové nezůstal ani Mönchhof, hřebčín na rakousko-uherském pomezí, ohrožený počátkem devadesátých let hrozícím tureckým nebezpečím. Poslední část kapitoly je věnována vývoji chovu kladrubských koní. Závěrečný oddíl pak přináší pohled na rudolfinské stáje císařského dvora v Praze (proč není alespoň okrajově zahrnuta i Vídeň), přibližuje Rudolfův vztah ke koním, pominuta není ani otázka zobrazování koní v dílech rudolfinských umělců.

Jak již bylo uvedeno výše, autorka prokázala velmi solidní orientaci v literatuře, schopnost práce s archivními prameny. Z hlediska formálního se však, žel, nevyvarovala nejen nepřilíživým slovním obrátům, ale zejména řadě chyb (nejen překlepů) – interpunkce, psaní velkých písmen, nesjednocení psaní názvů (např. Kladruby nad Labem x Kladruby n. L.), občasná absence citací (např. spis Jana z Krušce, s. 16, kap. 2.2). Co se týká citací, bylo by vhodné u pramenů nevydaných odkazovat i na kartony. Proč je edice J. Hausenblasové uvedena v rámci literatury, nikoli mezi prameny vydanými? Co se týká přílohy I (tab. 1–3), byla by vhodnější transkripce (navíc v transliterovaný text není prost chyb – odffur x od ffur, interpunkce). To platí i pro přílohu III. U přílohy II není uveden zdroj. Pokud autorka chtěla pokračovat v práci, konkrétně se zaměřit na analýzu chovu koní, množství pramenů (nejen v domácích, ale i ve vídeňských archivech) vzrůstá od druhé poloviny 17. století.

Závěr: práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako velmi dobrou.

doc. dr. Ivana Ebelová, CSc.

V Praze dne 15. června 2021